

Jak jsem se stal důstojníkem PS z povolání (volné vyprávění bez úpravy)

Str. 1 – 3

Příjímač.

Před nástupem na vojenskou základní službu jsem bydlel u otce v Žatci a pracoval jsem na hlubinném dole Jan Žižka v Chomutově. Práce na šachtě byla velmi náročná, nebezpečná a těžká, zato výdělek byl na tu dobu velmi slušný. Do práce jsem dojížděl autobusem nebo vlakem a někdy na kole.

V první polovině měsíce října 1956 jsem obdržel z Okresní vojenské správy (OVS) rozkaz k nástupu vojenské základní služby, kde bylo pouze uvedeno datum, hodina a místo shromaždiště a s sebou vzít dřevěný kufr a osobní hygienické potřeby. Kam pojedeme a u jaké zbraně budeme sloužit, nikdo nic nevěděl. Poznávací znamení byl pouze dřevěný kufr, který se používal u PS. Během jízdy vlakem ze Žatce do místa určení musí podotknout, že nikdo nebyl pod vlivem alkoholu, ani nedošlo k žádné výtržnosti. Na místě jsme zjistili, že se nacházíme v Chodové Plané, kde proběhne výcvik a že jsme opravdu u Pohraniční stráže. (Dále život v příjímači viz. HOLEK)

Ve výcvikovém středisku byly budovy dřevěné, místy děravé, v jedné místnosti se tísnilo téměř 20 lidí, topit v kamnech na tuhá paliva bylo možné jen do 22 hodin. Počasí bylo hrozné, vítr, déšť se sněhem, venku, kam člověk šlápnul, samé bláto. Samotný výcvik byl náročný a tvrdý. Zde se ve mně zrodila myšlenka zůstat na vojně z povolání. Jak k tomu došlo?

Při výcviku z taktické přípravy, které probíhalo při mizerném počasí, (vítr, sníh s deštěm, zima, bláto, oraniště) velitel čety zavelel, aby četa se rozvinula do rojnice, což jsme zvládli, ale běda, velitel zavelel k zemi, zdůrazňuji, že všude bylo bláto a polozamrzlé kaluže vody. Další povel zněl zprava i zleva jednotlivě krátkými přískoky vpřed. Když přišla řada i na mě, hbitě jsem se zvedl a po krátkém běhu v okamžiku kdy jsem měl zalehnout, jsem zjistil, že přede mnou je velká louže. Určitě by to udělal každý to co já, vyhnout se louží, ale to jsem dělat neměl! Přišel ke mně velitel čety a zvýšeným hlasem, kromě jiného řekl, vojíne jste mrtev. Vysvětlil mě proč jsem mrtev, ale hned, i když podle něj, jsem mrtev zavelel jen pro mě, zpět a znova. Tentokrát jsem všechno zvládnul asi na výtečnou, protože těsně vedle něj jsem sebou praštil do louže, nedbaje na to, že jsem ho nahodil blátivou vodou a ještě za to jsem dostal pochvalu. Bylo mi z toho zle, nejen na duši, ale hlavně na těle. Vodu a bláto jsem měl snad všude. Velitel, mladý poručík PS, stál vedle mne ležícího v blátě a řekl, "Tak co vojíne, jak se vám líbí na vojně?" Já polozmrzlý, téměř slzy v očích jsem odpověděl "Líbí soudruhu poručíku a zrovna přemýšlím, že zůstanu na vojně". Velitel neřekl nic a odešel. Já tu větu o vojně snad říkat neměl, to byla rozhodující, že jsem na vojně zůstal po dalších 20 let.

Vojenské učiliště Pohraniční a Vnitřní stráže Julia Fučíka vyznamenaného Řádem republiky Bruntál. Rok 1957 – 1959.

Nástup.

Po absolvování základního výcviku v Chodové Plané jsem byl přivelen k 16. pohr. rotě Kóta 233 Rozvadov. Velitelem roty byl npor. Klenc, velmi sympatický důstojník, ZVR byl npor. Maruška - klid'as a ZVP roty byl por. Čermák, málo zkušený, ale dobrák. Jména proviant'áka ani staršiny si nepamatuji, ale oba byli osobami z povolání.

Pohraniční rota se skládala ze dvou dřevěných budov, které byly vytápěny kamny na tuhá paliva, ale na vzdálenějších postelích mrzly nohy. U okna stála dřevěná bedna, na které byl umístěn těžký kulomet zn. Gorjunov a u dveří stojan se zbraněmi.

V blízkosti horní budovy stála vysoká dřevěná věž pro strážného u roty. Rovněž u roty byl vybudován kotec pro služební psy a stáj pro koně. Celý úsek st. hranice byl chráněn ŽTZ –

třístěnným, s el. napětím asi 5000 V v prostřední stěně. Miny ani jiné zabezpečení nebylo. Levý styk tvořil silnice Rozvadov – celnice před mostem do NSR.

Vzhledem k maďarským událostem na rotě sloužily tři ročníky. Služba byla velmi těžká, zvláště v zimě. Někdy v červnu 1957 mě dozorčí roty oznámil, že se mám dostavit k veliteli roty. Zpytoval jsem svědomí, co že jsem provedl, ale na nic jsem nepřišel. Po příchodu do kanceláře jsem se vojensky zahlásil veliteli, ale ten mi řekl, že zde přítomný, mě neznámý pplk. PS chce se mnou mluvit.

Odešli jsme do vedlejší místnosti a tento člověk se mě ptal na moje rodiče, sourozence, majetkové poměry, atd... Začal jsem tušit o co mu jde, polil mne studený pot a již jsem se loučil s PS. O co jde, se zmíním později. Tento člověk k mému úžasu mě navrhnul, abych ještě v tomto roce nastoupil do VUPVS a stal se důstojníkem PS. Tento návrh jsem okamžitě odmítl. Podplukovník se podíval do nějakého papíru a pronesl větu, kterou jsem řekl veliteli čety, když jsem ležel zmrzlý v blátě, že na vojně se mi líbí a že na ní zůstanu. Asi po hodině přemlouvání jsem souhlasil, ale v duchu jsem si říkal, že zkoušky úmyslně neudělám a bude stejně po mém. Na rotě byli již dva adepti, kteří v minulém ročníku zkoušky neudělali a tak jsem zůstal klidný.

Na zkoušky VUPVS jsme byli vybráni dva z této roty. Začátkem července jsme byli pozváni do VU - Olomouc ke složení zkoušky ke studiu. A skutečně, bylo to velmi náročné, jak po stránce fyzické tak vědomostní. Pro mne to bylo obzvláště náročné, neb jsem nebyl na rozdíl od ostatních absolventem poddůstojnické školy. Během zkoušek jsem si uvědomil, že když je neudělám, budu pro smích vojákům na rotě a toho jsem se bál nejvíce. Zapnul jsem veškerou sílu a vědomosti a ejhle, věc se podařila a zkoušku jsem zvládl, ale přesto jsem doufal, že vybrán ke studiu nebudu. Můj kamarád propadl, ale já jsem byl přijat. Se svým osudem jsem se smířil a začátkem srpna 1957 jsem nastoupil ke studiu do VUPVS - Bruntál, kam se učiliště z Olomouce přestěhovalo.

Velitelem učiliště byl pplk. Hromádka, chlap jak hora, ale sportovec tělem i duši.

VUPVS – JF Bruntál.

Po nástupu do VUPVS – Bruntál byla z nás, nováčků, vytvořena 1. rota PS pod velením kpt. Podzemny. Já jsem byl přidělen do 1. čety pod velením kpt. Březiny v počtu 31 vojáků. Asi po roce studia převzal velení čety npor. Cimala. V četě byli vojáci v hodnostech od vojína po staršinu z povolání. Vztahy mezi námi však byly rovnoprávné. Náročnost studia dosvědčuje fakt, že z 31 studentů nás ukončilo studium 21. Studium zahrnovalo asi 16 předmětů a každý vyučující si myslel, ten jeho předmět je nejdůležitější. Pohroma pro mnohé z nás byla tělesná příprava. Hrazda, koza, bradla, kůň na dél, nebo běh na různé tratě... katastrofa!! Abychom to všechno zvládli, tak jsme tajně po večerce chodili do tělocvičny cvičit, i když to bylo zakázané. Velitel učiliště vyhlásil soutěž, že která četa jako celek dosáhne výtečného hodnocení z těl. přípravy, dostane volno na 3 dny a autobus s řidičem a může jet po republice kam chce. Naše četa toto zvládla jako jediná a to po celou dobu existence VUPVS. Po nás už to nikdo nedokázal. Co se týká našich učitelů, tak mohu říci, že to byli vynikající důstojníci. Rád vzpomínám na všechny, vidím jejich tváře, ale jména některých z nich se mi z paměti vytratila. Vždyť je tomu už více jak 56 let.

Vím, že tam byl mjr. Hartl - využití služebních psů při výkonu služby, mjr. Kovanda - taktická příprava, kpt. Zbořil - střelecká příprava, kpt. Fialka - politická příprava, kpt. Kovařík - pohraniční příprava, plk. Kotouč - zpravodajská služba..., a mnoho dalších. Všechny si velice vážím a jsem jim vděčný, co pro nás udělali.

Je známo, že ve velkém kolektivu se tvoří i kolektivy malé. Já jsem byl v takovém kolektivu, který je zajímavý v tom, že všichni jsme měli jméno Josef a i téměř stejné zájmy. Kolektiv tvořili : voj. Josef Poleščuk, svob. Josef Oborník a des. Josef Mikolanda. Já jediný jsem neměl poddůstojnickou školu a učiliště jsem absolvoval bez přípravy s hodností desátník. V zájmech je jediná, ale důležitá odchylka a to ženy. Každý měl jinou. Na vycházky jsme jezdili dost často společně autem, jehož majitelem byl des. Mikolanda. Auto mělo stejnou barvu a typ Škoda, jaké měl i zástupce vel. učiliště a proto při projíždění branou jsme projeli bez kontroly a ještě nám stráž salutovala. Byl to těžký, ale krásný život.

Jedna věc mě v učilišti ale vadila. Byli jsme stále považováni za vojáky základní služby, bez rozdílu v hodnosti a k důstojníkům jsme měli velký respekt. Rovněž jsem nebyl nadšen z velkého množství zbytečných hodin z politické přípravy. Toto se projevilo, když jednoho dne jsme byli jmenováni do důstojnických hodností a před námi stálo 30 - 50 vojáků, tak jsme nebyli ve své kůži. Já jsem to pociťoval nejvíce, protože během jednoho roku jsem byl již jmenován do funkce velitele pohraniční roty, kde jsem měl podřízené důstojníky i vojáky.

Po absolvování VUPVS jsem byl krátce ve výcvikovém středisku jako velitel čety ve Vejprtech u 2. praporu PS 3. brig. Karlovy Vary, kde byl velitelem praporu kpt. Vévoda a NŠ nadpor. Molík. Byla to pro mne další tvrdá škola. Po skončení výcviku jsem byl jmenován ZVR 11. PS roty na Božím Daru, kde byl velitelem npor. Kuděravý, por. Hynek - ZVP, čet. Smolka - staršina. Stále se psal rok 1959.

Ještě krátce se zmíním, proč jsem měl obavu, že nebudu sloužit u PS.

Asi půl roku před závěrečnými zkouškami na VUPVS-BRUNTÁL, jsem byl na nepříjemném pohovoru - spíše výslechu, na štábu učiliště. Výslech trval téměř dvě hodiny, kde jsem musel vše uvést o naší rodině a příbuzných. Nyní mi bylo již jasné, že mám před sebou zpravodajského důstojníka. Tomuto zpravodajci nešlo na rozum, že jak je to možné, že já jsem u PS a dokonce jsem sloužil na rotě na západní hranici s NSR, když můj bratr Jaroslav v r. 1948 ilegálně překročil st. hranici do Rakouska a nyní žije v Kanadě. Nic jsem nezapíral a asi proto mě bylo řečeno, že budu s největší pravděpodobností propuštěn do civilu. Upozornil jsem ho, že při službě na st. hranici v Rozvadově, jsem se několikrát pohyboval přímo po st. hranici při demarkaci st. hranice ve dvoučlenné hlídce, kde jsme se potkávali s něm. policií, ale nikdy mě nenapadla myšlenka opustit republiku. Nic mi na to neřekl. Do konce studia jsem žil v nejistotě a obavy, že budu propuštěn a celé studium a snaha byla zbytečná. Nic se nestalo, dostudoval jsem a raději jsem si zažádal další službu u PS na východní hranici s NDR. Když jsem se oženil, tak vznikl další problém, protože bratr mojí ženy v roce 1950 se pokusil o ileg. přechod do NSR, byl zadržen a odsouzen na 6 měsíců vězení a po propuštění ihned znova ileg. překročil st. hranici do NSR a žil v Austrálii. Dokonce si dopisoval s mojí ženou. To jsem byl již velitelem roty PS. V roce 1962 jsem zjistil, že jsem pod dohledem dalšího zpravodajce a proto jsem všechno sám oznámil vel. praporu. Rozhovor slyšel ZVP praporu, se kterým jsem měl špatný vztah, protože mě nutil vstoupit do KSČ, jehož členem jsem dosud nebyl. Při každé příležitosti mě vyhrožoval, že pokud nevstoupím do KSČ, že budu propuštěn ze služeb MV. Já jsem mu odpověděl, že se užívám i v civilu. Na protest jsem vystoupil i ze svazu mládeže, což nemohl už vůbec pochopit a rád by se mě zbavil. Nezabavil se.

Někdy v 2012 jsem požádal Policejní prezidium Praha o poskytnutí informací ve shora uvedených věcech a bylo mi sděleno, že jsem byl mnohokrát prověřován, ale vždy prověrka byla uvedena v můj prospěch. Proč? Tato otázka zůstává nezodpovězená.

Kapitán v.v. Josef Poleščuk.

Poslední funkce na NDR hranici 3. bPS velitel 15. roty Rolava.